

**Een aanvullend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de
Kuilenburgerstraat 4 te Steenderen,
gemeente Bronckhorst (Gld)**

A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2009-131

Geldermalsen
2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een aanvullend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Kuilenburgerstraat 4 te Steenderen, gemeente Bronckhorst (Gld)

ARC-Rapporten 2009-131
ARC-Projectcode 2009/420

Tekst
A.J. Wullink
Afbeeldingen
A.J. Wullink
Redactie
A.J. Wullink

Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

Projectnaam	Steenderen, Kuilenburgerstraat
Projectcode	2009/420
Archisnummer	36138
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Oprachtgever	Tauw Deventer, D. Langenkamp
Contact	0570-699613, dinand.langenkamp@tauw.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Bronckhorst, dhr. C. Hofs
Contact	0575-750250
Beoordeling	drs. M. Kocken, archeoloog Regio Achterhoek
Contact	0314-321384, m.kocken@regio-achterhoek.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Kuilenburgerstraat
Plaats	Steenderen
Gemeente	Bronckhorst
Provincie	Gelderland
Kaartblad	33G
RD-coördinaten	209481/451777
Oppervlakte	Ca. 0.1 ha

Legenda

 Onderzoekslocatie

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Tauw uit Deventer heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een aanvullend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Kuilenburgerstraat 4 te Steenderen in de gemeente Bronckhorst (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen bouw van een veestal op de locatie. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 3 juli april 2009 door drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In april 2009 is een bureau-onderzoek en verkennend inventariserend veldonderzoek verricht door Synthebra BV uit Doetinchem.³ Uit het bureau-onderzoek is gebleken dat voor de onderzoekslocatie een lage archeologische trefkans geldt voor alle periodes. Deze archeologische verwachting is onderschreven door het uitgevoerde verkennend veldonderzoek.

1.3 Doel van het aanvullend inventariserend veldonderzoek

Omdat een deel van het beoogde bouwblok, een strook van circa 10 meter breed en 100 meter lang, buiten de onderzochte locatie valt, heeft het bevoegd gezag aangegeven dat een aanvullend onderzoek voor dit deel van het bouwblok noodzakelijk is om de archeologische verwachting te complementeren.

1.4 Werkwijze

Voor het aanvullend booronderzoek zijn zo'n 23 m ten zuiden van de zuidelijke raai (boringen 1–4) uit het verkennend onderzoek drie extra boringen geplaatst. De onderlinge afstand tussen de boringen bedraagt zo'n 50 m. De boringen zijn uitgezet met behulp van GPS en geplaatst met een edelman (diameter 7 cm) en guts (diameter 3 cm). De maximale boordiepte was 170 cm –mv. Het opgeboorde materiaal is beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB) en onderzocht op het voorkomen van archeologische indicatoren als fosfaatvlekken, vuursteen, houtskool, aardewerk en botresten.

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Nillisen, R., & Koeman, S.M., mei 2009: *Bureauonderzoek en verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen, Kuilenburgerstraat 4 te Steenderen, gemeente Bronckhorst*, Synthebra Rapport S090096.

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het aanvullend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. De resultaten van het onderzoek sluiten aan bij dat van Synthegra.

Vanaf het maaiveld tot een diepte van 80 à 120 cm –mv is een sterk siltig kleipakket aangetroffen. De bovenste 20 cm hiervan vormt de bouwvoor. Hieronder is tot 120 à 150 cm –mv een lichtgrijs pakket aangetroffen dat bestaat uit zeer fijn zand met kleilagen of sterk zandige klei met zandlagen. Aan de top van dit pakket komen kalkconcreties voor. Hieronder is een 10 to 30 cm dik pakket matig fijn zand met kleilaagjes aangetroffen, waarin veel roestvlekken voorkomen. Aan de basis van de boringen werd grof zand aangetroffen.

Het bovenste pakket komt overeen met de door Synthegra beschreven jonge rivierklei. Het pakket met de kalkconcreties hieronder is de zogenaamde oude rivierklei. Het derde pakket dat door Synthegra als mogelijke dekzanden werd geïnterpreteerd, bevat kleilaagjes, waarmee deze interpretatie afvalt. Waarschijnlijk vormt dit pakket de top van de rivierzanden uit het Weichselien (Formatie van Kreftenheye), die aan de basis van de boringen zijn aangetroffen.

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

Uit een door Synthegra uitgevoerd bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek is gebleken dat de onderzoekslocatie in een gebied ligt waar jonge rivierklei op oude rivierklei op rivierzanden uit het Weichselien worden aangetroffen. Tussen de rivierzanden en ouderivierklei komt mogelijk nog dekzand voor. Het gebied heeft een lage trefkans op archeologische resten uit alle periodes.

Omdat een klein deel van het bouwblok niet is onderzocht is door ARC bv een aanvullend booronderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek sluiten aan bij die van Synthegra. Wel heeft het onderzoek uitgewezen dat er geen dekzanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De lage archeologische trefkans voor de locatie kan op basis van de aanvullende boringen worden gehandhaafd.

4 Aanbeveling

Gezien de lage archeologische trefkans voor de locatie sluit ARC bv zich aan bij het door Synthegra gegeven advies, namelijk dat er geen vervolgonderzoek nodig is voor de onderzoekslocatie.

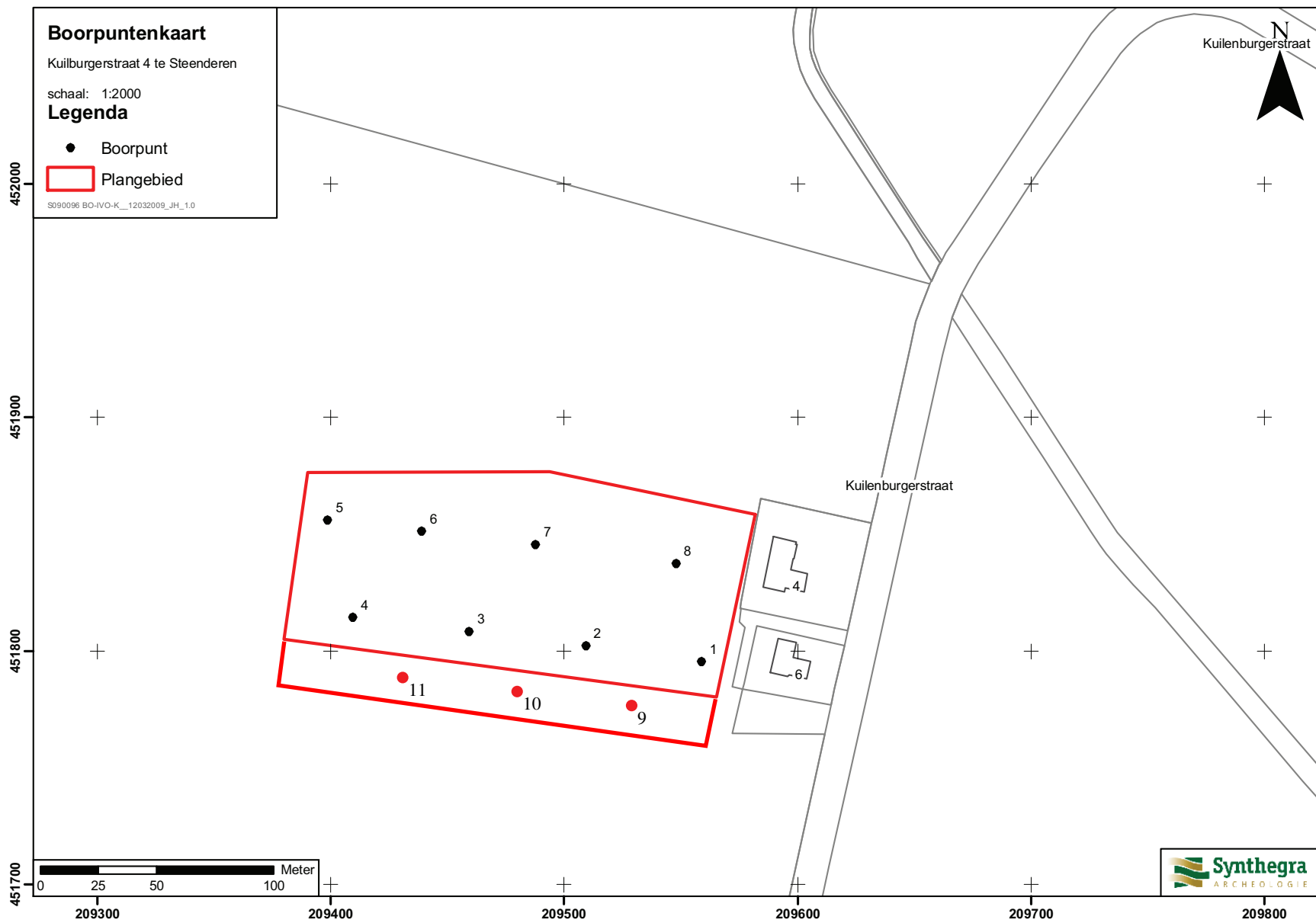
Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Bronckhorst, om de locatie definitief vrij te geven. De archeologische meldingsplicht voor de locatie blijft bestaan. Indien er bij graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dient dit onverwijld bij het bevoegd gezag gemeld te worden.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. De door ARC bv geplaatste boringen zijn in rood weergegeven. Door: A.J. Wullink.

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	gemeten, differentieel GPS, nauwkeurig 1
Referentievlak	Nieuw Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	50 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)	s2	matig siltig
K klei	s3	sterk siltig
Z zand	z3	sterk zandig

bijmengsel (onderdeel lithologie)	
s1 zwak siltig	

boring 9 RD-X: 209.530. RD-Y: 451.777. Boormethode: edelmanboring, edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Ks3	bruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
70 Ks3	oranjebruin	geleidelijk	
90 Ks3	grijsbruin	scherp	<i>Sublagen:</i> zandlagen.
140 Zs1	licht grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje. <i>Zandmediaanklasse:</i> zeer fijn. <i>Sublagen:</i> kleilagen. <i>Opmerkingen:</i> kalkconcreties.
150 Zs2	grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig fijn. <i>Sublagen:</i> kleilagen.
170 Zs1	grijs	beëindigd	<i>Zandmediaanklasse:</i> zeer grof.

boring 10 RD-X: 209.481. RD-Y: 451.783. Boormethode: edelmanboring, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Ks3	donker bruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
60 Ks3	bruin	geleidelijk	
120 Ks3	bruin	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
150 Kz3	licht grijs	scherp	<i>Opmerkingen:</i> kalkconcreties.
170 Zs2	grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig fijn. <i>Sublagen:</i> kleilagen.
190 Zs1	grijs	beëindigd	<i>Zandmediaanklasse:</i> zeer grof.

boring 11 RD-X: 209.432. RD-Y: 451.789. Boormethode: edelmanboring, guts.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
20 Ks3	donker bruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
60 Ks3	bruin	scherp	
80 Ks3	oranjebruin	scherp	
120 Zs1	licht grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Zandmediaanklasse:</i> zeer fijn. <i>Sublagen:</i> kleilagen. <i>Opmerkingen:</i> kalkconcreties.
150 Zs1	grijs	scherp	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Zandmediaanklasse:</i> matig fijn. <i>Sublagen:</i> kleilagen.
170 Zs1	grijs	beëindigd	<i>Zandmediaanklasse:</i> zeer grof.
